

Esben Gustavussen

E-mail: [REDACTED]

GENERALDIREKTØREN

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK-0999 København C
T +45 3520 3040
www.dr.dk

Maria Rørbye Rønn
D +45 3520 8012
E mrr@dr.dk
24. februar 2016

Kære Esben Gustavussen

Du har den 31. december 2015 klaget over et indslag i programmet Videnskabsmagasinet. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Redaktør Nis Jørgensen
Redaktionschef Lars Rønnow Torp
Jurachef Peter Skov
Etikchef Inger Bach

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klage over indslag med DRs sundhedskorrespondent, læge Peter Qvortrup Geisling, i programmet "Videnskabsmagasinet", som blev sendt den 30. december 2015.

Den 31. december 2015 klager Esben Gustavussen (EG) over et kort indslag i programmet "Videnskabsmagasinet", som blev sendt den 30. december på DR3. Magasinet er en årskavalkade over programmets bedste indslag i 2015. Samtidig indeholder det et kort interview med DRs sundhedsvært og sundhedskorrespondent, Peter Qvortrup Geisling (PQG), om den vigtigste forskning, der har fundet sted i 2015. PQG fremhæver Det Europæiske Lægemiddelagenturs (EMA) konklusioner i forhold til bivirkninger af HPV vaccine. EG skriver i sin mail:

"Indslaget om HPV vaccinenes fortræffeligheder var ikke redelig journalistik. Der er både internationalt og i DK sået alvorlig tvivl om vaccinenes såkaldte bivirkninger. EMA-rapporten fejlrefereres m.v. Peter Q.G. kan ikke tillade sig at være uvidende om Louise Brinths svar på EMAs uvederhæftige kritik, om Torben Palshofs kritik af samme EMA – undersøgelse, om Y. Shoenfeldts forskning, om de mange advarsler fra prominente vaccineforskere vedr. fx problemerne ved aluminium som adjuvans, om Chochranecentrets vurderinger, om det stigende antal indberettede bivirkninger såvel fra DK som fra udlandet, om at pigernes symptomer helt og aldeles svarer til de bivirkninger, vaccineproducenten selv angiver på vaccinenes indlægsseddel osv osv. Det er unuanceret reklame for vaccinen – ikke ok fagligt forarbejde. Det må være en ommer, hvis DR skal tage public service forpligtelsen alvorligt."

Den 22. januar svarer redaktør Nis Boye Rasmussen klager:

"Du skriver, at indslaget er en "unuanceret reklame for vaccinen" – det er jeg ikke enig i. Vi bruger meget tid i indslaget på at tale om mulige bivirkninger og den debat, der har været omkring vaccinen. Der er risici og bivirkninger ved det meste medicin, vi har alligevel valgt at tage vaccinen med i vores program, fordi den beskytter mod en dødelig sygdom, der dræber ca. 100 danske kvinder om året. Det vil altid være muligt at finde forskere, der er uenige, men vi holder os til at fortælle, hvad den danske sundhedsstyrelse og EMA anbefaler."

Efter yderligere mailudveksling, skriver EG den 26. januar 2016 til mig og klager:

"Kort sagt går min klage på, at Peter Qvortrup Geisling direkte henvender sig til de unge piger og kommer med en kraftig opfordring til, at de lader sig vaccinere. Dette er ikke ok, når man samtidig ikke giver en objektiv fyldestgørende information om vaccinenes bivirkninger. Det er derfor, jeg har medsendt dokumentation, den dokumentation, som Geisling går udenom. Bivirkningerne ved vaccinen er så livsødelæggende for dem, det rammer, at DR ikke kan tillade sig ikke at oplyse herom. Firmaet, der fremstiller Gardasil oplyser selv de alvorlige bivirkninger til at være 1 % og andre bivirkninger op til 3 %. Når 500.000 unge

danske piger er vaccineret vil det betyde i hvert fald 5000 piger med alvorlige skader!!! Skader som ødelægger pigernes ungdom, uddannelse og liv."

I indslaget på godt to minutter siger PQG:

"En af de allervigtigste nye konklusioner, vi fik på det videnskabelige område i 2015, det var EMA – European Medical Agency – det, der svarer til Sundhedsstyrelsen bare for hele EU – deres konklusioner på HPV vaccinen. .. Det er 110 danske kvinder, der dør om året af livmoderhalskræft, alene derfor og så er det unge piger, det har jo sparket endnu mere gang i debatten..(og senere) der har været rigtig, rigtig megen debat i Danmark om det her med: Er fordelene større end ulemperne, hvor farlige er den. De bivirkninger, man har registreret mange steder, skyldtes de HPV vaccinen eller noget helt andet, så midt i hele det her medierod og en masse utrygge danske piger og deres forældre, der bad Sundhedsstyrelsen så EMA i London om at vurdere: Saml alle den viden, I har, I får en masse oplysninger fra Danmark, hvad siger det jer. Er den her vaccine farlig? Det man konkluderer i 2015 fra EMAs side, det er, at HPV vaccinen ikke er forklaringen på, at så mange piger og kvinder går og har det skidt. Da EMA så konkluderer, at det er den ikke, så er det vi ser, at den danske sundhedsstyrelse siger, at sådan som HPV vaccinationsprogrammet er i øjeblikket, sådan skal det bare fortsætte. Jeg håber alligevel, at den her undersøgelse, at den er med til, at vi fra 2016 og frem vil se, at flere piger og deres forældre tager imod den her vaccination med knap så megen skepsis."

Jeg har nu gennemgået sagen og afleverer hermed min indstilling:

DRs vært og lægelige ekspert, PQG, bliver bedt om at gæsteoptræde i et kavalkadeprogram om Videnskab. Det sker for, at han kan fremhæve et forskningsresultat. Rammen er et kort indslag, hvor en fagperson giver sin vurdering af en vigtig landvinding. DR-medarbejderen vælger på baggrund af sin faglige viden at fremhæve EMAs konklusion vedrørende HPV. PQG refererer, at vaccinen ikke er forklaringen på, at så mange piger og kvinder "har det skidt." Samtidig uddyber PQG ved at tilføje, at han håber, at undersøgelsen vil få flere danske piger og deres forældre til at tage imod vaccination uden så megen skepsis.

PQG holder sig i disse udsagn til de konklusioner, som både den danske lægemiddelstyrelse og EMA kom med i efteråret 2015. Den danske lægemiddelstyrelse er den myndighed, der godkender lægemidler i Danmark og undersøger bivirkninger. HPV-vaccine skal inden for EU godkendes af EU-kommissionen, og i praksis er det EMA, der står for det.

Den danske lægemiddelstyrelse bad i juli 2015 EMA om en ekstraordinær sikkerhedsvurdering af HPV-vaccinerne som følge af et stort antal indberetninger om formodede bivirkninger i Danmark. Der er tale om bivirkningerne POTS og CRPS. Førstnævnte er en lidelse, hvor hjertefrekvensen stiger unormalt meget, når man rejser sig fra liggende til oprejst tilstand og som kan give en række andre ubehagstegn. CRPS er et komplekst smertesyndrom, der påvirker lemmerne.

Resultatet fra EMA blev offentliggjort den 5. november 2015. Her konkluderer EMA i sin pressemeddelelse, at der ikke er nogen sammenhæng mellem POTS og CRPS og HPV vaccine.¹

Den danske lægemiddelstyrelse omtaler undersøgelsen i sin pressemeddelelse den 26. november 2015²

Heri konkluderer Lægemiddelstyrelsen, at mistanken om forøget risiko for POTS og CRPS er fjernet, og der ikke er behov for at ændre på information om sikkerhed ved vaccinerne og skriver: *"Det giver os et solidt grundlag for vores anbefaling om vaccination af piger i 12-års alderen," siger Sundhedsstyrelsens direktør, Søren Brostrøm og fortsætter: "Mange forældre har formentlig fravalgt eller udskudt vaccination af deres døtre pga. usikkerhed ved vaccinen. Med EMAs grundige sikkerhedsgennemgang har alle nu mulighed for selv at læse vurderingerne, så både forældre og læger har et godt fundament for at tage stilling."*

Samtidig udtrykker Sundhedsstyrelsens direktør Søren Brostrøm bekymring for, at tilslutningen til vaccinationsprogrammet for 12-års piger har været faldende, og at det formentlig skyldes megen omtale af bivirkningerne.

Endvidere retter Sundhedsstyrelsen en kritik af ét af de centre i Danmark, som har været mest kritisk over for bivirkningerne, nemlig Synkopecenteret på Frederiksberg Hospital. Sundhedsstyrelsen skriver i sin pressemeddelelse:

"EMA har i forbindelse med deres gennemgang af den danske forskning påpeget, at der er en række mulige fejlkilder i den måde, forskerne ved Synkopecenteret på Frederiksberg Hospital har udvalgt patienterne på, og de metoder, der er anvendt i de videnskabelige opgørelser. Fejlkilder, som ifølge EMA gør det svært at anvende undersøgelserne til at vurdere en mulig sammenhæng med vaccinen, da resultaterne lige så godt kan være udtryk for forekomsten af syndromet i sig selv."

Klager kritiserer PQG for at henvende sig direkte til de unge piger med en opfordring til vaccination. Det er korrekt, at PQG i slutningen af interviewet opsummerer og opfordrer *"flere piger og deres forældre til at tage imod vaccinationen med knap så megen skepsis."* Men med den opfordring, følger PQG ret nøje de konklusioner, som han refererer fra henholdsvis EMA, Sundhedsstyrelsen og Lægemiddelstyrelsen. Sundhedsstyrelsens direktør Søren Brostrøm skriver i den pressemeddelelse, der omtaler resultaterne, at: *"Vi er bekymret for den faldende tilslutning, for vi ved, at vaccinen forebygger livmoderhalskræft."*

Begge styrelser er den højeste faglige myndighed, der er her i landet og den mest autoritative kilde til belysning af bivirkningerne.

Klager påpeger endvidere, at PQG ikke giver "objektiv fyldestgørende information om vaccins bivirkninger."

PQG omtaler, at det i høj grad er et omdiskuteret spørgsmål og ignorerer dermed ikke, at der er debat om bivirkningerne af HPV-vaccine, men vi har i denne

¹

http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/news_and_events/news/2015/11/news_detail_002429.jsp&mid=WC0b01ac058004d5c1

² <http://laegemiddelstyrelsen.dk/da/nyheder/2015/rapport-fra-ema-om-hpv-vaccinerne-offentliggjort>

sammenhæng at gøre med et kort interview, og ikke en større dokumentar. DRs sundhedsekspert og vært holder sig til og videregiver kun styrelsernes konklusioner, men man kan ikke forlange og forvente, at en DR vært som ganske vist er læge af uddannelse, men ikke specialist i dette felt, i den ramme, der er sat, skal foretage en større undersøgelse af alternative kilders opfattelse af tilstanden.

Det følger af DRs etiske regler (kapitel 4), at medarbejdere skal være kritiske over for -alle kilder og i særlig grad, hvis rapporter og undersøgelser, der er udarbejdet af eller for organisationer, der har politiske og kommercielle interesser i at få omtalte. Her henviser en DR-medarbejder udelukkende til offentlige styrelser, hvis formål er at fremme sundhed og forebyggelse for alle. Når klager fokuserer på den mulige uheldige påvirkning af unge kvinder og deres forældre, så ville den omvendte situation være højest diskutabel: Hvis DRs sundhedsekspert drog Sundhedsstyrelsen og Lægemiddelstyrelsen samt Det Europæiske Lægemiddelagentur konklusioner i tvivl uden at levere nogen form for dokumentation for, hvorfor man ikke længere skal stole på konklusioner fra disse offentlige myndigheder.

Konklusion og sammenfatning:

DRs vært og sundhedsekspert Peter Qvortrup Geisling opfordrede i Videnskabsmagasinet den 30. december 2015 unge piger til at lade sig HPV-vaccinere, fordi fordelene er langt større end ulemper og mulige bivirkninger. Det gjorde han helt i overensstemmelse med konklusionerne hos Lægemiddelstyrelse, Sundhedsstyrelsen og Det Europæiske Lægemiddelagentur.

PQG har i det pågældende indslag hverken overtrådt DRs regler for fairness eller for kritisk omgang med kilder. PQG holder sig i dette kortfattede indslag til myndighedernes statistiske konklusioner, og man kan ikke forvente, at et indslag af den karakter skal gennemføre en dybdegående analyse af samtlige aspekter af HPV. Klager Esben Gustavussen får ikke medhold i sin kritik og sagen må afvises.

...

Jesper Temansen, den 10. februar 2016